

הלכות שבת סימן שפו

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק ג]

הלפך סגי פקל דבר-מאכל⁶.

עוד בדין חלוקת מבוי באמצעו, מה שכתבנו לקמן (סי' שצב ס"ק כד ו-כט) בשיטת המשנים והחור"א.

[ביה"ל ד"ה ואין צריכין]

דשתתף הוא דוקא דחצר ולא פקית⁹.

9) ובטעם הדבר כתבו התוס' (עירובין עב, א ד"ה בפת) שבין שהחצר סמוכה למבוי ותשמישי החצר והמבוי דומים זה לזה, כשמניח את השיתוף בחצר ניכר יותר שהונח לשם שיתוף החצרות והמבואות.

[משנ"ב ס"ק יד]

ושעורו קב"צ פסיקן ששה סעיף ג'¹⁰.

10) שאם יש בחצר ער י"ח אנשים, צריך כגורגרת לכל אחד, ואם יש בה יותר מזה, די במזון שתי סעודות דהיינו י"ח גורגרות. (וראה מה שכתבנו בשו"ע לעיל סי' ששה ס"ג כמה הוא השיעור בומנינן).

ולגבי מבוי כתב החור"א (א"ח סי' קא ס"ק ד) בשם רבינו יהונתן (עירובין כו, א בדפי הרי"ף ד"ה כמה) ששיעורו לפי י"ח חצרות במבוי, והיינו גורגרת לכל חצר, ואינו תלוי במספר הבתים שיש בכל חצר. מאידך, הרי"א (עירובין שם) כתב שצריך גורגרת עבור כל בית שבחצרות.

[משנ"ב שם]

ושמ"ע רבין שלא לדעתיה¹¹.

11) וכמו כן אם מקפיד על שיתופו אין השיתוף הל' וכתב המגיד משנה (פ"ה נוהל' עירובין ה"ב) שבדברי הרמב"ם מצינו חידוש, שכתב שאם אחד מבני המבוי ביקש מחבירו יין או שמן ולא נתן לו, גם אם אותם יין ושמן אינם ממה שהניחו לצורך השיתוף, מי"מ בטל השיתוף, ובהנהגות הרמ"ך (שם) הקשה, שאם כן רוב האנשים אינם יכולים להשתתף ולערב, שהרי כמה פעמים ארם מבקש מחבירו הרבה דברים ואינו נתן לו. והכסף משנה (שם) צידד, שגם הרמב"ם מודה לשאר הראשונים שרק אם מקפיד על המאכל שהניחו לשיתוף הרי זה מעכב, אלא שהרמב"ם טחב כלשון הברייתא. והראב"ד בהשגות חלק על דברי הרמב"ם. וראה מה שכתבנו בזה לעיל סי' שסו ס"ק לו.

[ביה"ל ד"ה לזה]

אם לא שהי' כלם שתתין בפפ"ר¹².

12) ובאופן שאחד זיכה פת לשניהם בשותפות, הסתפק החור"א (א"ח סי' צ ס"ק ט) האם די בזה או שצריך גם שייחד אותה לשם עירוב, מאחר שאין כאן מספיק עירוב הרעת כמו בבעל הבית שהיה שותף עם שכניו בפת. וכתב (שם ס"ק כד), שמדברי הביה"ל שלא חילק בזה, מובח שדעתו שבכל אופן אפשר לסמוך על פת משותפת. (וראה מה שכתבנו בזה לעיל סי' שפב ס"א ד"ה צריך).

6) ולשתף בפרוכת פת, כתב בביה"ל לעיל (סי' שסו ס"ו ד"ה אין) שכשם שאפשר לשתף בשאר אוכלין ומשקין כך אפשר לשתף גם בפרוכת פת (ואינו דומה לעירובי חצרות שמעריבים דוקא בפת שלימה, וכמו שנתבאר שם). ודייק כן מלשון הרמב"ם (פ"א מהל' עירובין ה"ח), שבתחילה כתב "אין מערבין בחצירות אלא בפת שלימה", ובהמשך כתב "ושיתוף בין בפת בין בשאר אוכלים", ולא כתב תנאי זה שצריך פת שלימה. אמנם הביא שיש ראשונים הסוברים שאפילו שיתופי מבואות אין מעריבים בפרוכת כשמערב בפת, וכתב שאולי כך סובר הרמ"א. וכן כתב הא"ר (כאן ס"ק יד) בשם הרשב"א (עבודת הקודש בית נתיבות שער ד סי' ד) שאין משתתפים בפרוכת. (וראה עוד לקמן סי' שפו ס"ק ח).

[משנ"ב ס"ק ה]

דחצר מקרי מקום המשתמר⁶.

6) ואם הניחו במבוי במקום המשתמר, כתב הערוך השלחן (סי' ד) שהעירוב פסול. במבואר בגמרא (עירובין פה, ב) שכיון שדוך מבוי שאינו משתמר, אינו מועיל להניח את השיתוף במבוי כלל, גם אם ניהנו במקום המשתמר.

[משנ"ב ס"ק ז]

צריכין להתחלק מן השאר בצורת הפתח⁷.

7) והמג"א (ס"ק ג) כתב שהם צריכים להיחלק מהנכרים שגרים איתם במבוי על ידי צורת הפתח, בכדי שלא יאסרו עליהם (ולפי זה תמה על לשון הרמ"א שכתב שבני העיר אינם אוסרים עליהם כיון שאין כל העיר כמבוי אחד, הרי אפילו תחשב כמבוי אחד יכולים הם לערב לעצמם אחרי שיחלקו בצורת הפתח מן הנכרים שבעיר). והמהצ"ח כתב שדברי הרמ"א נאמרו באופן ששברו מהנכרים את רשותם, או שלכרי יש אחורי ביתו פתח או חלון הפתוח לבקעה או לקרפף שהוא יותר מבית סאתים, שבאופנים אלו מבואר בשו"ע לקמן (סי' שפט ס"א) שאינם אוסר. (וכתב שלמג"א היה נראה דוחק להעמיד באופנים אלו, כיון שהשו"ע טחב את דבריו).

[משנ"ב שם]

או על-פל-פנים פשני פסיין⁸.

8) ולעיל (סי' שסג ס"ק קל) העתיק להלכה את דברי התוספת שבת (שב ס"ק עג), שבי' פסין מועילים דוקא כשאין להם הריסת רגל זה על זה, כגון שיש למבוי פתח אחר, אבל אם לא כן, אפילו דלת אינה מועילה. וצ"ע שכאן סתם כדעת המג"א (ס"ק ג) שבכל מבוי מועילה חלוקת בי' פסין, וצריך לומר שרק לחלק מבוי באמצעו אין מועיל כשאין להם פתח אחר, אבל כאן מדובר לחלק בין שני מבואות, ולכך מועיל בי' פסין גם אם אין להם פתח אחר. (וראה

הלכות שבת סימן שמו

(טור סימן שסו): ד' ומשתתפין בכל מיני מאכלים, ו' ואפלו ארבעה וחמשה מיני מאכל מצטרפין (י"י) למזון שתי סעודות: ה' בכל מיני מאכל משתתפין, חוץ מגדגדניות (יח) שהקשו לזרע, (יט) ותבלין (כ) ופולין יבשים, (כא) ולא בעלי בעלים (כב) שלא גדלו ארץ זרת, (כג) ולא בקמחין וספריות, (כד) ולא ב' בבבניות, (כה) ולא בערשים, ולא פחטים ושעורים, ולא (כז) פרוק (כו) שהוא בשיל ולא בשיל, (כח) ולא במים לבדם ולא במלח לבדו, (כח) אבל אם ערבם יחד משתתפין בהם. י"ג אומרים דרוקא (כט) פשטן לתוכן שמן. * ל' וגו' אומרים (ל) שמעריבין בתבלין: ו' ס' דבר שרגילים ללפת בו את הפת, (לא) שעורו

ו צפצפו ביש חמין ח משה דריח ח חוקא בערובי כיס ובקרא שם ט שם פקרא כ"ח י שם פקרא כ"ח וכו' חב' חורו שאר פוקים (* פרוט), חמרים רעות שלא פשו כל זרעם

ב' חסות הפנת אשורי ל' רמזים פרוק א מהלכות ערובין וספי' מ' שם פקרא כ"ח

באר היטב

מתקמלות השכירות זרעם, עין שם: (ב) פרוק, ונראה לי דלפחות דידן מצרובין פתן סימן, דלא גרע מ' שר ח' פקרא אברהם:

משנה ברורה

אפלו אם הנה שפחות כלם כמין אחד, וזן או שמן וכהאי גוונא, גס' פן לא מהני. ואף דלעיל בסימן שסו סעיף ד' מבאר דלפצמים נקרא אפלו בשני כלים, עין שם, (י"י) התם שאני, שגשגהפ' מערוא לשם שחוף מבאות, אבל הקא דלאו לשם שחוף הנח שם אלא לסחורה, פקלי אחד אין פשני כלים לא. ודע, דהרמ"א נמשך פנה אחד דעת הטור, אבל רב (י"א) הפוסקים חולקים על זה ודע, דבין לשמן שהם שני מינים שאין ראויין להתערב יחד, אפלו כשהיו מערבין פקלי אחד גס' פן אין סומכין עליהן לענין שתייה. ועין בבאור הלכה: ד' (י"י) למזון שתי סעודות. שהוא שעור הראוי אף לאף גוי' אדם, וכמו שקטוב למעלה בסימן שסח סעיף ג': ה' (י"ח) שהקשו לזרע. רוצה לומר, שהקשו החלחים (ט) פנין, שכבר צמח בהם זרע וקשים לאכילה: (י"ט) ותבלין. דלאו (כ) בני אכילה ניהו: (כ) ופולין יבשים. שאין נאכלין (כ"א) כמות שהן חייבין אלא לאסור בשולן, ובעינין פקרא ראוי לאכלו עכשו: (כ"א) ולא בעלי בעלים וכו'. שקשים הם לאכילה, (כ"ב) אבל בכעלים פופא מערבין פתן אם יש פתן כדי ללפת מזון שתי סעודות: (כ"ב) שלא גדלו וכו'. שבעד פתן פל' פ' קטנים מוין לאדם ארס שפקה, אבל אם פ' גדלו העלין שעור ונהי, הרי הם בפולין עצמן ומערבין בהם (כ"ג) פשטן פתן שעור ללפת בהם מזון שתי סעודות: (כ"ג) ולא בקמחין וספריות. אפלו (כ"ד) מבשלים, והשעם, (כ"ד) שאין אדם נגיל לסמך עליהן לא מחמת סעודה ולא מחמת לפת, ואינן פאין אלא באקראי. ובבאור הגר"א חולק על זה ודעתו דמעריבין פקמחין וספריות מבשלין: (כ"ד) ולא בבבניות. הם פקרים רעים שלא פשלו פל' צדק: (כ"ד) ולא בערשים ולא פחטים וכו'. הנינו פשהם חיים, דלאו בני אכילה ניהו, והוא הדין אנו ודסן וקטניות יבשין, שאין ראויין לאכל פמות שהן חיים, דאין מערבין פתן [אחרונים]. כתב הרשב"א, דבקלות מערבין פתן: (כ"ו) שהוא בשיל ולא בשיל. שקשין הן לאכילה, אבל (כ"ו) בשיל לגמרי או חי לגמרי מערבין פתן, ורוקא וקרות (כ"ז) שדרבן לאכל חיו. וכתב המגן אברהם, דלפת חיון הוא פכלל הזה: (כ"ז) ולא במים לבדם וכו'. דלאו מדי דמזון הוא: (כ"ח) אבל וכו'. שראוי ללפת בו הפת [כ"ח], וממילא שערין, שיהיה פתן כדי ללפת בו פת מזון שתי סעודות, וכדלקמה בסעיף ו': (כ"ט) פשטן לתוכן שמן. ומורי (כ"ט) שבשמן לבדו ליכא שעור הראוי לצרוב אלא בתערובות המים ומלח, ואפלו הכי אגב השמן חשיב הכל אבל להשלים לשעור. וירינא נקטינן (כ"ט) פדעה ראשונה: (ל) שמעריבין בתבלין. מפני שראוי לתבל בו את האכל, חשיב הוא לצרוב בו, ושעורו (ל) פחזי רביעית. ואפשר דבשעת הדחק יש לסמך איש'אומרים הזה, ומקל מקום יש לזנוח מלערב בפולין, פן פתב החיי' אדם, אפן פתשובת חתם סופר חלק ארבע' חיים סימן צג דעתו שם דפולין הוא פכלל שאר תבלין, ושעור חצי רביעית הוא שני לויטש' ושלישה רבעי לויט, עין שם: ו' (לא) שעור ללפת בו וכו'. וסגי

שער הציצית

(פ) נשי' ושאר' פוסקים: (י"א) חמשים ותרשבי"א, וכן הספיק באור זרע לזרע חמשים: (י"ב) נשי': (כ) גמרא: (כ"א) רשבי"א ורישבי"א: (כ"ב) גמרא: (כ"ג) רמזים: (כ"ד) דבתינן אפלו בחשי' ושערי נמי לא, וכן הוא בבאור הגר"א: (כ"ה) רשבי"א ורישבי"א פחדושיהם. ועין פרוש המשנה לרמזים: (כ"ו) פן פתבו הפוסקים. ועין בגר' מגדים שמעוד דכשהוא חי בעינין שיהא בו שעור שתי סעודות, וכשהוא מבשל, כדי שיהא בו ללפת שעור שתי סעודות; ולא אבין, הלא פרמב"ם ושלחן ערוך מבאר לקמה דשעור ליתרא לזרע הוא בין לחי בין למבשל: (כ"ז) רישבי"א, וכן מוכח גס' פן פפרש רבנו הגאון (כ"ח) חוספות ורישבי"א. ושעור שמן לצרוב, משמע מסוגיא דף כט דשעורו כדי רביעית, אפן התוספות פצנן דידן פתבו לקרא מזון שתי סעודות: (כ"ט) וכתבם פסקא כדי לאכל בהם מזון שתי סעודות, דבפני עצמן אין ראויין לאכילה, פדאינא גריש פרוק ביצד פכוכין, וקובניהם מבאר בירושלמי ובתוספתא פרוק ו' ולא פקרא אי שעורא דרביעית שעורא אחרניא ניהו או תרא הוא, עין שם פפרש הפד' דידן ובמרי דתנינא מה שפכתו פתן: וברישבי"א כתב פנה, דמרי' שלא הנה בשמן רביעית וגם אין בו כדי ללפת מזון שתי סעודות, עד כאן. הני דהרמב"ם שני שעורים בחד, וצריך עיון פנתו: (כ"ט) שהוא דעת הר"ר והרמב"ם והפמ"כ והאור ורזע ותרשבי"א פככות' הקדש והרא"ש ורפנו פתם ותשור ותאשכול, פפלם לא הזכירו אלא מים וטלת, ודעה שונה היא רק דעת בעלי התוספות והרישבי"א ונעין פמראה' הפנים שדעה רצת הרישבי"א מסירושלמי, וכן הספיק פאלה רבת. ודע עוד, דמאן עיקב רצה לצרוב, האם הפת מים ומלח אפלו כל אחד בפני עצמו לשם ערוב גס' פן מהני הואיל הכולל לערבן ביחד, אבל לא משמע פן בירושלמי, דאיחא שם שעור מייטלח וכו', וכן משמע פרמב"ם וספי' ובעבודת' הקדש לתרשבי"א דרוקא פשערבן בחד: (ל) רמזים ורש"י:

תרגום: 1 שם מדה משקל, היתה נהוגה בארצות אשכנז.

הַלְבוֹת שֶׁבַת סִימָן שְׁפוּ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק טז]

אָבֵל הָכָא דְלָאוּ לְשׁוֹם שְׁתוּף הַנּוּחַ שֵׁם אֶלָּא לְסַחְרָה¹⁴³.

143) ושמיים שנתנו תבשיליהם בתור אחד ושכחו לערב, כתב החזו"א (או"ח סי' צ ס"ק ל וסי' צא סוף ס"ק ג) שאינם יכולים לסמוך על התבשיל משום שיהוף, כיון שלא סמכו עליו מאתמול לשם עירוב.

[בה"ל ד"ה לזה]

אָלְמָא דִּירוּ לִי לֹא מְשַׁנָּה לְהוּ הַבּוֹר¹⁴⁴.

144) ואם הוא שותף לזה בכיכר אחד ולחבירו בכיכר אחר, והיו ב' הכיכרות מונחב בכלי אחד, הסתפק החזו"א (או"ח סי' צ ס"ק א) האם כיון שאינם חיבור לטומאה צריך לערב, או שכיון שהם מין אחד גדיפים הם מניין ושמן שהם שני מינים, ודומה הדבר לניין ונין שמועיל.

[שו"ע ס"ד]

מִשְׁתַּתְּפִין בְּכֹל מִינֵי־מֵאֲכָלִים¹⁴⁵, וְאִפְלוּ אֲרַבְעָה וְחֲמֵשָׁה מִינֵי־מֵאֲכָל מִצְטַרְפִּין¹⁴⁶.

145) ולענין השאלה האם עדיף לשותף בין מאשר בפת, כתבו התוס' (עירובין ע"א ב ד"ה משתתפין) שמשמע קצת שלכתחילה מצוה לשותף בין יותר מנפת, ובטעם הדבר כתב המרדכי (שם סי' תקיז) שהוא כדי שיהיה ניכר מהו עירוב ומהו שיתוף. מאידך, רש"י שב (ד"ה ומשתתפין) כתב שכל שכן משתתפים בפת, שהוא חשוב יותר, ולשון הרמב"ם (פ"א מהל' עירובין ה"ח) הוא ששיתוף הוא בין בפת ובין בשאר מיני אוכלים, ומשמע שאין עריפות לאחד על חבירו.

146) ובמה מיני משקה, כתבו התוס' (עירובין ע"א א ד"ה יין) שהם מצטרפים אם הם מונחים בכלי אחד, והוסיפו שהיני דוקא כשנשתתפו לשם עירוב. אמנם בבית הל' (ד"ה לזה) הביא מהגאון יעקב (שם ד"ה אמר) שרק בכמה מיני אוכלין צריך שיניחום לשם שיתוף, ולא במשקים משום שהם מתערבים יחד, ויתכן שתוס' דיברו לענין עירובי תדומין ולא לענין שיתופי מבואות, וכדעת הראב"ד בהשגות (פ"א מהל' עירובין ה"ב) שחילק ביניהם.

[משנ"ב ס"ק יח]

שֶׁהָקֵשׁוּ הַקְּלָחִים בְּצֵץ, שֶׁבָּרַךְ צֵמַת בָּהֶם זָרַע וְקָשִׁים לְאֲכִילָה¹⁴⁷.

147) ואם עדיין לא הוקשו הקלחים כעץ, מערבים בהם. ומבואר בגמרא (עירובין כ"ח א) שחשוכי בנים לא יאכלו גדגדניות כיון שאבילתן ממעטת את הזרע, ושתי שיטות נאמרו שם: א. שרק מרובי בנים יכולים לערב בהן. ב. שכיון שראויות למרובי בנים, גם חשוכי בנים יכולים לערב בהן, וכשם שמערבים לנוזר בין ולישראל בתרומה (במבואר בשו"ע לקמן סיח) ומסתומת דברי השו"ע שלא חילק בדבר, נראה שפסק בתירוץ השני.

[משנ"ב ס"ק נב]

אָבֵל אִם כָּבֵר גְּדֹלוֹ הַעֲלִין שְׁעוֹר זָרְתָּ¹⁴⁸.

148) ושיעור זרת, כתב המחצה"ש (ס"ק יג) שהוא חצי אמה של ששה טפחים, והיינו שלשה טפחים.

[משנ"ב ס"ק נג]

וְדַעְהוּ דְמַעְרָבִין בְּכַמְהִין וּפְטָרִית מְבַשְׁלִין¹⁴⁹.

149) משום שמשותתפים בכל מיני אוכלין, וכמהין ופטירות גם כן חשובים אוכל, שהיו היו מביאים אותם לשמואל כסוף הסעודה כמבואר בגמרא (ברכות מז, א). נראה בהגהות מהר"ב רנשבורג (על הגליון בגמרא שם), שביאר את דעת הגר"א.

[משנ"ב ס"ק נד]

שֶׁלֹּא בָּשֵׁלוּ בְּלִצְרוּכָן¹⁵⁰.

150) ובאתרוג הבוסר, וכן בבוסר של ענבים, כתב החזו"א (מעשרות סי' א ס"ק ד) שמותר לערב בהם.

[שעה"צ ס"ק כח]

מְזוּן שְׁתֵּי סַעֲדוֹת¹⁵¹.

151) ובמשנ"ב להלן (ס"ק מ"ד) הכריע, ששיעורו של שמן ברביעית.

[משנ"ב ס"ק לו]

שֶׁמַעְרָבִין בְּתַבְלִין¹⁵².

152) והקשה התוספת שבת (ס"ק יג), שהשו"ע כתב בהקדמתו שנוטה תמיד אחר הרוב מן השלושה גיבורים האלה שהם הר"ף הרא"ש והרמב"ם, והרי דעת הר"ף (עירובין ז, ב בדפי הר"ף) והרמב"ם (פ"א מהל' עירובין ה"א) שמערבים בתבלין, ורק הרא"ש (שם פיג ס"א) החמיר שאין מערבין בתבלין, ולפי כלל זה היה צריך לפסוק שמערבים בתבלין ברעת הר"ף והרמב"ם שהם הרוב, ומדוע הביא דעה זו בשם י"א ואת דעת הרא"ש פסק בסתם, וסיים בצ"ע.

[משנ"ב ס"ק שם]

שְׁנֵי לֵיטָט¹⁵³.

153) בדברי החתם סופר שם מבואר ששיעור זה הוא לפי מה שנקטו האחרונים שהביצים שלנו התקטנו. ויש לעיין, שהלא שיטת הביה"ל לעיל (סי' רע"א סי"ג ד"ה של רביעית) שלענין רינים ררבג אין צריך לחוש שנתקטנו הביצים, ומדוע סתם כאן להחמיר כשיעור הגדול וצריך לומר שלכתחילה אף בהרבג יש להחמיר במקום שקל להחמיר, וראה מה שכתבנו בזה בשו"ע לעיל סי' שש ס"ג.

הלכות שבת סימן שפו

רנו

באר הגולה

ג שם בנפרא ג' ט ביהא ג' יט לפרו ממש צד וכו' לצוה ע משנה שם כיו וכתב קסא, הו"א ע' וכתב ב' פ' ק א טהלות עורין פ שם בנפרא ל צ ר' יב' ב' כ' א

לפת בו פת הנאכל לשתי סעודות, וכל שאין מלפתין בו הפת, שעורו כדי לאכל ממנו* שתי סעודות (ט). *ובשור חי (לב) לא הוי לפתו, (לג) וצריך כדי שיאכל ממנו שתי סעודות, אכל (ט) (לד) צלי הוי לפתו, ושעורו ללפת בו שתי סעודות. (לה) חמץ הוי לפתו, (לו) וכן וכן (מ) מבשל, אכל וכן חי (לז) לא הוי לפתו, ושעורו שתי רביעיות, וכן שעור שאר משקים: ז' מ'שתפתין בשני ביצים, (לח) אפלו חיים, (לט) פ' בשני רמונים, בחמשה אפרסקים, (מ) בליטרא נרק (מא) בין חי בין מבשל, (מב) בפולין לחים (מג) כמלא היד, (מד) בתפוחי יער (מה) *מלא הקב: כ' (מו) מ'שתפתין אפלו באכל שאינו ראוי לו, אם ראוי לשום אדם*, כגון לגזור כנין (מז) ולישראל (מח) בתרומה. (מח) וכן (מח) מ'שתפתין אפלו באכל זה או נשבע שלא יאכלנו, משתתף בו. ויש אמרים דהנינו דוקא קשור או נשבע שלא יאכלנו, אכל אם נדר או נשבע

באר היטב

סעודות, וכן כל כיוצא בזה, מ"מ, מ"א: (ז) בתרימה, ועכשו אין שום תרימה ראוי לאדם, כנה"כ, עין סימן חנו:

באור הלכה

ולפי זה מקשה הסוגיא באופן אחר: אי ליקא משום דקתי וכו' ותקלין לאו בני אכילה נהו, פריש, ומשום זה פעלה על דעתך דאין מצרכין כהו, אמרין בהו דקתא נפי קהני חסין ושעורין וגמ'ין לא בני אכילה ניהו, ואפלו הכי אמר רב צלה יכון לערב, אלקא דלא בעינו שיהא ראוי תכף לאכילה, אלא כל שהוא מינימאכל, והוא הדין תכלין שגם הוא מותר לתכל בו מאכלין ונאכל עמו, כמאכל חשוב. אמנם המסבר לא סבירא לה כן. מקטתם בחסין ושעורין ולא הביא כזה שום דעה, אלקא דסבירא לה דכנה לבל עילמא אין מערכין, וכן פתב בספר אור זרוע דהסין ושעורין נרוע מתכלין ולכלי עלמא אין מערכין, וצריך עיון. ועין במעשה ירוקם ובבית מדרו. ועין בהנהגות הגר"א בתוספתא ה"ל שפסק סבת וכו': * וקשר חי וכו' וצריך כדי וכו'. עין ברשב"א ובירושלמי שתמחו על זה, דתא בשר חי לאו פד אכילה הוא; ותרענ דאורי בבשר מלוח הרבה עד שאינו נאכל מחמת מלחו, ועל ידי המליחה נתכפר ונצטפה ראוי לאכילה קצת. ועוד פריך הרשב"א, דאין פתב הש"ס על חי טעם, כי אם על בשר שהוא מבשל קצת ואינו מבשל כל-ערכו וימסמך מסוגיא דמנהגין פ"ב בן סורר ומורה, דקרי שם לבשיל ראינו בשיל בשר חי (כ"ד ע"ו). וזה ראוי לאכילה מקרי: * מלא הקב, דבפחות מהכי לא נחייב [גמרא], וכל אלו השעורין הנאמרין בסיון זה, די אפלו לאתך אגליש [וכמבאר בסיון שם] לענין עירובי תצרות דשתי סעודות די אפלו לאתך ויחרו, בין השעורין הנאמרין לענין אגליו ובין הנאמרין לענין משקן [רשב"א ביהושע דף פ, וכן פתב הרשב"א שם ובתו, עין שם, ודלא כהראב"ד שדעתו דבמשקן דענין רביעית לכל סד וסד היכא שהם מרבין, וכן הוא גסיכ דעת הרמב"ם בכרמ א מהלכות עירובין הלכה יא דשער שתי

משנה ברורה

בנה, ולא בעינו שיהיה קלחו סעודתא מנהו מיקא: (לב) לא הוי לפתו. דאין רגילין ללפת בו את הפת: (לג) וצריך כדי שיאכל ממנו וכו'. עין באור הלכה: (לד) צלי הוי לפתו. ואפלו יש מקומות שאוכלין אותו בלא פת, (לה) בטלה דעתן אצל כל אדם [מ"א], וכן בשר מבשל דינו כצלי: (לה) חמץ הוי לפתו*. ושעורו, כדי לטפל בו נרק מיון שתי סעודות הנאכל בלא פת. ונתבאר בפוסקים (לז) דשעורו כרביעית: (לו) וכן וכן מבשל. מלשון זה משמע דשעורו כדי ללפת בו פת של שתי סעודות. (לג) ויש אמרים כדי בכדי שיהיה מנעם לקנות שתי סעודות, (לד) אכל רב הפוסקים אין סוכרין כן: (לז) לא הוי לפתו. דאין צריך ללפת בו, הלקח בעינו דוקא (לה) שער שחתי שתי סעודות, שהוא שתי רביעיות*: ז' (לח) אפלו חיים. דמנין (לו) דשעורין כהן על-פי הדק: (לט) בשני רמונים, בחמשה אפרסקין. ואלו דברים (ל) רגילין לבוא לקנות סעודה, ושער זה די לקנות שתי סעודות מפני חשיבותם. ובנפרא איתא עור, דמערבין בעשרה אגוזים או באטרונג אחד, מהאי טעמא דחשיבות: (מ) בליטרא נרק*. דבפחות מנה לא חשיב: (מא) בין חי וכו'. עין לעיל בסעיף קטן כו: (מב) בפולין לחין. שדרכן לאכל (לח) חיים: (מג) כמלא היד. שזה שער ללפת בו שתי סעודות [ריטב"א]: (מד) בתפוחי יער. לפי שאין צריך לאכל אלא על-ידי הדק. ונתבאר פוסקים חולקים על זה ודקתם (לט) דכלל תפוחים דיקא הכי דבגב. עוד איתא בגמרא, דגם המרים וגרונות, השער הוא כמלא הקב, ושמן שעורו כרביעית, ודבילה שעורו מנה: (מה) מלא הקב, דבציר מהכי (מ) לא חשיב: (מו) מ'שתפתין וכו'. הוא הדין (מז) לענין עירובי תחומין*, וכן כל אלו הסעיפים הקודמים שנתן גם בעירובי תחומין [ולא בעירובי תצרות], דאינו אלא כפת: (מז) ולישראל בתרומה. הואיל וחזי לכהן, ועקשו שכלנו טמאי מהים, (מח) אין תרומה שהורה ראונה לשום אדם ואין לערב בה. ומכל מקום בחלה (מג) נראה דמערבין ומשתפתין. ולענין מי שנהג שלא לאכל תדשוני אי ספר לערב ולהשתתף בו, (מז) חלוי כזה: אם הוא טהור רק מצד חמרא, מותר לערב ולהשתתף בו*, ואם הוא נזהר כזה מחמת דעת הפוסקים שפוקדים שהוא אסור מן הדין גם בחוצה לארץ, אסור לו לערב ולהשתתף בו: (מח) וכן וכו' מ'שתתף בו. הואיל (מה) וחזי

שער הציץ

(לא) ומשם מרבין דאפלו לדידהו גופיהו סגי בשער דכדי ללפת, וכן פרש הפרימגדים, ולכאורה יש לנצו דבר זה מנצבתו, הנאמר פ"ט דשעורו בשל כל אדם; אמנם יש לדחות דאיש אתר לכו בטלה דעתו ולא יכן מקום, וכן מצאתי בגמרא יעקב שפסק דעל-כפנים לאותו המקום בעצמם צריך שער כדי שיאכל היטבו שתי סעודות. ועין ברשב"א דף כח דבור הפתחל זהו הגון, עין שם: (לב) בית יוסף, וכן פתב באילה רבה וכן פתב ברשב"א דף סח: (לג) ביה"ח ומ'שתתף בשם הדב המגיד: (לד) וש"י והרמב"ם נכחו והגון [נאמר מרבין], אמרו דק קצאטי שכן מ"כ דעת הרשב"א ואור זרוע פריש' וסיעתו: (לה) רש"י: (לו) רשב"א: (לז) גמרא ורש"י. ולענין מבשלין לא נתבאר, ופשוט דשעורו הוא כפי שהוא הדין לאכל או ללפת בו: (לח) ולא יבשין [אורי]: (לט) ב"ח נאלה רבה ובלבדשיי' יוס' טוב ושלסו' ערוך הגר"י, וכן דעת הרשב"א והרשב"א, עין שם: (מ) גמרא: (מא) דהלא המשנה קאמר אבל מצרכין וכו', לכו מסיפא דקתני ולישראל בתרומה, זה שנתן גם לענין עירובי תצרות. כגון שעשה מנה פרו: (מב) אטרונגים: (מג) עין סימן חנו דמן חלת חוצה לארץ ויהיה לכהן ששכל לחיר, ובהו שכתב שם רמ"א בסעיף ב' יש אמרים שאין וכו'*, עין בטור אבדה שם שצרכים ספיקה לקול כו'*, וגם על עקר הגיה זו נשאר שם הגר"א בפרקי צ"ח*: (מד) פ' שיש: (מז) הוא הדין דמותר לערב עירובי תצרות ותחומין:

